הרב עזריה אריאל

עצי המערכה בשרפת הפרה האדומה

שרפת הפרה האדומה נעשית על גבי מערכת עצים בהר הזיתים, נוכח פתח אהל מועד, כמתואר במשנה (פרה פ"ג משניות ח-ט). יש לברר את הלכות העצים המשמשים למערכה זו, בהשוואה להלכות המערכה שעל גבי המזבח במקדש.

א. מקורם הכספי

ה'חזון איש' (פרה סי' ח ס"ק טז) כתב: 'ומסתמא העצים באין מתרומת הלשכה'. לא ברור אם כוונתו לומר דין, שחובה לקחתם מן ההקדש, או שאין זה אלא היתר, שאף הם בכלל צורכי הקרבן ומותר לקחתם מתרומת הלשכה, וממילא יש לומר שכך נהגו.[1] לענ"ד מלשונו נוטה יותר להשתמע שמצד המציאות מסתמא כך הוא (זוהי משמעות 'מסתמא' בלשון ה'חזון איש' ברוב המקומות ככולם), ולא שמסתמא כך הדין שחובה שיבואו מתרומת הלשכה. וכך מסתבר: הרי המקור לדין שעצי המזבח הם של ציבור הוא מהיקש למזבח,[2] ולא מהיקש לקרבן. אם כן, מניין נאמר שעצי הפרה, שאינם על גבי המזבח, יהיו של ציבור דווקא? ולשון הספרי זוטא (במדבר יט, ה): 'ישרוף – **את שהוא רוצה לשרוף ישרוף**', ומשמע שלא נאמרה הלכה כלשהי לגבי קדושת העצים.

כמו כן משמע מפשטות המשנה והרמב"ם, שלא הזכירו דין זה. אם עצי המערכה בפרה היו זהים לעצי המערכה במקדש, יכולנו לומר שמן הסתם לקחום מלשכת דיר העצים, ואם כן סתמם כפירושם שהם עצי הקדש; אך הרי רשימת העצים אינה זהה,[3] ואם כן אדרבה, סתמם כפירושם שאינם עצי הקדש. כמו כן עולה מפירוש 'תוספות אחרות' על הספרא, שעצי המערכה בשרפת הפרה אינם צריכים להיות של קודש, ראה להלן על עצים מתולעים.

ב'פרת חטאת'[4] כתב שגם עצי המערכה צריכים להיות מתרומת הלשכה, שהרי גם אפרם

1. כיוצא בזה מצאנו בשרפת פסולי המוקדשין, שכשרה בעצי ההקדש אבל אין דין לשרוף בהם דווקא, עיין תוס', פסחים פא ע"ב ד"ה נטמא, וב'תוספות אחרות', ויקרא חובה פרק ה,ו: 'ולהכי נקט מעצי המערכה דהבשר נמי קודש וליכא מעילה בשריפה הבא בשבילו, אבל כל עצים כשרין למערכתה, אפילו אינן מעצי המערכה'.
2. מנחות כב ע"א.
3. השווה תמיד פ"ב מ"ג ופרה פ"ג מ"ח.
4. פרת חטאת, עמ' סב-סג ועמ' קנב.

בחזרה לעמוד התוכן

כשר.[5] וביאר לפי זה את דברי רש"י[6] שהכהן השורף מסדר את המערכה אחרי טבילתו,[7] משום שהעצים קדושים ומקבלים טומאה משום 'חיבת הקודש', ורק מי שנטהר לחטאת רשאי לעסוק בהם. אולם ראה להלן במה שהערנו על דבריו בעניין הסידור ובעניין טומאת העצים ובביאור דברי רש"י אלו.

ב. עצים משומשים ומתולעים

בעצי המערכה במקדש נאמרה הלכה שהעצים לא היו בשימוש להדיוט, וכן שלא יהיו מתולעים[8] מפני שהם כעין קרבן. לא מצאנו הלכות אלה לגבי שרפת הפרה. ב'אור יקרות'[9] הסתפק בדין עצים המתולעים בפרה, ולענ"ד הדבר פשוט להיתר, מכיוון שלא מצאנו שעצי הפרה יהיו כקרבן, כפי שהתבאר לעיל, וגם במשנה לא הוזכר עניין זה. גם מצאנו במפורש באחד הקדמונים, בעל 'תוספות אחרות' על הספרא,[10] שבשרפת פסולי המוקדשים, אפילו אלו הנשרפים בעזרה, לא הקפידו על עצים שאינם מתולעים, ומדבריו שם עולה בבירור ששרפת הפרה האדומה קלה, מבחינת העצים הדרושים לה, משרפת פסולי המוקדשים. הוא מסביר שבשרפת פסולי המוקדשים בעזרה יש דין ב'עצים', ואילו בשרפת 'פרים הנשרפים' אין צורך ב'עצים', ואפילו קש וגבבה כשרים. עוד כתב לדקדק מהמשנה בפרה (פ"ד מ"ג) ששרפת הפרה האדומה אמנם אינה טעונה 'עצים' אבל שרפתה בסיד ורמץ פסולה, והסביר טעמו של דבר, שהיא נלמדה משריפת 'פרים הנשרפים'. ברור, אפוא, שלדעתו העצים בפרה אדומה לא הושוו כלל לעצי המזבח, ואף המתולעים כשרים בהם.

ג. סידור המערכה – מתי ועל ידי מי?

מלשון המשנה (פ"ג משניות ז-ט) משמע שמערכת העצים הייתה מסודרת עוד טרם בואו של הכהן השורף עם הפרה:

> וזקני ישראל היו מקדימים ברגליהם להר המשחה ובית טבילה היה שם ומטמאים היו את הכהן... סמכו ידיהם עליו ואומרים לו אישי כהן גדול טבול אחת, ירד וטבל ועלה ונסתפג, **ועצים היו מסודרים שם**: עצי ארזים וארנים וברושים ועצי תאנה חלקה, ועושין אותה כמין מגדל ומפתחין בה חלונות וחזיתה מערבה. כפתוה בחבל של מגג ונתנוה על גב המערכה...

וכך מסתבר, מפני שסידור המערכה איננו חלק ממעשי הפרה, ואין זה משנה מי יעשנו, וממילא אין טעם שרק כאשר הכהן יגיע יתעכבו בסידור המערכה. ולשון ה'חזון איש'

5. רמב"ם, הל' פרה פ"ג ה"ג.
6. רש"י, זבחים כא ע"א ד"ה והא פרה.
7. ראה להלן: סידור המערכה – מתי ועל ידי מי.
8. רמב"ם, הל' איסורי מזבח פ"ה הי"ג; שם, פ"ו ה"ב.
9. אור יקרות, על מסכת פרה, עמ' עה.
10. תוספות אחרות, ספרא, ויקרא חובה פרק ה,ו, מהדו' פרידמן עמ' קסו.

בחזרה לעמוד התוכן

(פרה סי' ח ס"ק כא): 'מסדר המערכה, דהוא קודם שחיטה, ודאי **לאו כלום עביד**'. ראיה לדבר מהברייתא ביומא (מב ע"ב) המפרטת את מעשי הפרה ומבארת מה מהם כשר ביום בלבד ומה כשר אף בלילה, וסידור המערכה לא הוזכר שם כלל. אולם רש"י (זבחים כא ע"א ד"ה והא פרה) כותב:

וטבילה זו בהר המשחה היתה, והכי תנן לה במסכת פרה (פ"ג מ"ו), **ואחר טבילתו מיד הוא מסדר מערכתה ושורפה,** אלמא אחר הקידוש הזה היתה.[11]

משמע שרצונו לומר שהכהן עצמו סידר את המערכה, וזהו חלק ממעשי הפרה אחרי טבילתו. עניין זה מופיע גם בפיוטו של הקליר לפרשת פרה 'אמרה סנונה': 'נחץ טבול שנית... סדר מערכת ולא שהה'.[12] וצריך ביאור: מה טעמו של דבר, וכיצד ליישב זאת עם לשון המשנה?

נראה שלדעת רש"י כאשר הכהן בא להר המשחה, העצים היו מסודרים בערמה ומוכנים לקראת סידור המערכה, כדקדוק לשון הרע"ב: 'עצים – **לעשות מהן מערכה** לשריפה מסודרים שם'.[13] מקור דברי הרע"ב בהגהה בפירוש הר"ש (מהדו' הר"ש השלם עמ' כד): 'ועצים – לעשות מהן מערכה לשריפה. מסודרים שם – **וחולק המערכה לשתיים**'. ביאור הדברים (כפי שהעיר המהדיר), לפי הר"ש הוא שהמילה 'חלקה' אינה תיאור לעצי התאנה[14] אלא פועל, 'חלקה' לערמת העצים לשתיים; וכך מדוקדקת לשון הרע"ב: 'פותחין **בהן** חלונות להכניס בהן האש להבעיר העצים'. ייתכן שלדעתם אין זה מסתבר שהעלו את הפרה לראש המערכה העשויה כמגדל, אלא העמידו אותה על שכבת עצים נמוכה והקימו משני צידיה מגדלים מרובי עצים, וכך האש שולטת בה היטב.[15] כך ניתן להבין גם מתרגום יונתן (במדבר יט, ג): 'ויסדר **חזור חזור לה** סידורי קיסין דתיניא'.

מכל מקום לענ"ד קשה להלום ביאור זה למשנה: אם 'חלקה' הוא פועל בלשון יחיד, ומכוון לכהן השורף, הרי המשנה ממשיכה מיד לתאר את הפעולות בלשון רבים:

11. ביאור דבריו: הגמ' שם דנה אם מי שקידש ידיו ורגליו ואח"כ נטמא צריך לקדש בשנית, ומביאה ראיה: 'ת"ש: פרה – רבי חייא ברבי יוסף אמר: מקדש בכלי שרת בפנים ויוצא, ורבי יוחנן אמר: אפילו בחוץ, ואפילו בכלי חול, ואפילו במקידה של חרס; והא פרה דטמויי מטמינן ליה, דתנן: מטמאין היו הכהן השורף את הפרה ומטבילין אותו... שמע מינה, לא פסלה בה טומאה'. ניתן להבין שראיית הגמ' היא רק מר' חייא בר יוסף, הסובר שהקידוש היה במקדש ואח"כ הכהן יוצא להר המשחה ושם מטמאים אותו (שהרי לא ייתכן שבהיותו טבול יום ישוב למקדש ויקדש). אולם רש"י חותר לומר שהראיה היא גם מר' יוחנן, הסובר שהקידוש היה בחוץ, מפני שבהכרח הקידוש קדם לטבילה, כי בסדר המעשים הכהן הטובל ניגש מיד לסידור המערכה, ולא מצאנו שמקדש ידיו ורגליו (קרן אורה; אם כי הקידוש לא הוזכר כלל בסדר המעשים בפרק ג).
12. כיוצא בזה מצאנו במקומות נוספים בענייני פרה אדומה, שרש"י מסתמך על פיוטי הקליר.
13. עי' חוקת הפרה, פ"ג ה"ב, 'מקורך ברוך' ס"ק יז.
14. כפירוש הרמב"ם: 'ועצי תאנה חלקה – עץ של תאנה חלק, ולא התנה במיני הארז שיהו חלקים מפני שהם כך'.
15. הרמב"ם פירש: 'כמין מגדל, רוצה לומר שיהא שפולו רחב וכל שעולה הולך וצר', וכמבואר בב"מ כה ע"א לדעת ר' חנינא, ששלושה מטבעות 'כמגדלין' היינו שלושה מטבעות בקוטר שונה, הרחב למטה והצר למעלה. צורה זו מתאימה לעליית הפרה על גבי המערכה. אולם לדעת ר' יוחנן בב"מ שם, על פי פירוש הנמוק"י, יג ע"ב, והתורת חיים, גם מטבעות שווים בקוטרם המונחים זה על גבי זה הם 'כמגדל'.

בחזרה לעמוד התוכן

'ועושין... ומפתחין... כפתוה... ונתנוה...'. קושי נוסף, שלא הוזכר את מה חלק הכהן, ולכאורה לפי הלשון לעיל 'עצים היו מסודרים', היה מתאים לומר 'חלקם'. אמנם בהמשך נאמר: 'ועושין **אותה** כמין מגדל ומפתחין **בה** חלונות **וחזיתה** מערבה' ביחס למערכה, הגם שלא הוזכרה בפירוש, אך קיומה של המערכה מובן מאליו, מה שאין כן לגבי 'חלקה', שאינו מובן כל כך לפירוש הר"ש, שכן לדבריו בשלב זה המערכה עדיין אינה קיימת כדי לחלקה, ואין כאן אלא ערמת עצים. ועוד: אם 'חלקה' אינו מתייחס לתאנה, מדוע נאמר 'עצי ארזים וארנים וברושים **ועצי** תאנה חלקה'? כמו כן, כפיתת הפרה בחבל לשם נתינתה על גב המערכה מוכיחה שאכן נדרש מאמץ להעלותה. ויותר מפורש הדבר בתוספתא (פ"ג ה"ט):

כפתוה בחבל של מגג ונתנוהו על גבי המערכה, ויש אומרים: מיכני היתה עולה. ר' אלעזר בן יעקב אומר: כבש עושין לה שהיתה עולה בה.

מתברר, אפוא, שאין כאן אלא מבנה אחד של מערכה והפרה נתונה בראשו, ו'חלקה' הוא תיאור לתאנה, וממילא מתברר שאין כוונת המשנה שהכהן השורף היה שותף בהכנת המבנה. גם בדעת רש"י בזבחים ייתכן שאין כוונתו לומר שהכהן עצמו מסדר את המערכה, אלא עיקר דבריו לומר שלא הוזכרה במשנה שום פעולה בין הטבילה לבין שחיטת הפרה מלבד עניין העצים, ואם כן **לכל היותר** היה שם סידור מערכה **בהנחיית** הכהן, אבל לא קידוש ידיים ורגליים.

ד. קבלת טומאה בעצים

בגמרא בכמה מקומות נדרש 'והבשר – לרבות עצים ולבונה', שאף בהם יש טומאת אוכלין, מכוח 'חיבת הקודש'.[16] ובגמרא (מנחות קב ע"ב) מצאנו את המושג 'חיבת הקודש' גם לגבי פרה אדומה.[17] מצירוף הדברים לכאורה יש מקום לומר שגם עצי המערכה לפרה אדומה יקבלו טומאת אוכלין, וכן כתב בספר 'פרת חטאת'.[18] וביאר לפי זה את דברי רש"י הנ"ל, מהם משמע שרק הכהן השורף את הפרה מסדר את המערכה, והטעם, לדבריו, שרק הטהור לפרה רשאי לעסוק בכך, כדי שלא יטמא את העצים. זהו חידוש גדול ורב משמעות הלכה למעשה, שכן הוא מצריך את כל העוסקים בעצים – בחטיבה ובהובלה ובסידור המערכה – להיות טהורים הם וכליהם בטהרת חטאת.

אחר העיון, לענ"ד אין מקום לסברה זו, מכמה צדדים:

א. לעניין דברי רש"י שהכהן מסדר את המערכה, הרי נימוק זה של טומאת העצים אינו מספיק לבאר מדוע דווקא הכהן השורף מסדר אותה: וכי רק הכהן השורף היה טהור

16. חולין לו ע"ב ומקבילות.
17. הגמ' שם אומרת שאע"פ שלדעת ר"ש 'כל העומד לישרף כשרוף דמי', ואם כן לכאורה אין מקום לטומאת אוכלין בפרה, מפני שהיא עומדת להישרף והיא כעפר, מ"מ היא מקבלת טו"א משום חיבת הקודש. בתוס' בסוטה כה ע"ב (ד"ה לאו כגבוי) כתבו שגם רבנן דר"ש זקוקים לסברת חיבת הקודש לעניין טומאת אוכלין בפרה, כדי שלא לומר בה 'כתותי מיכתת שיעוריה', ועיין רש"ש שם.
18. פרת חטאת, עמ' קנב.

בחזרה לעמוד התוכן

לחטאת? והלוא היו עימו לפחות כמה טהורים שאספו את האפר. ועוד, מהמשנה ברור שהעצים למערכה היו מונחים במקום לפני כן, ולכל היותר הכהן רק סידר אותם, ואם כן מה הועילו חכמים בתקנתם? (אלא אם נחדש שאע"פ שנתקדשו, אין חיבת הקודש חלה עליהם אלא משעת הסידור). וראה לעיל מה שהתבאר בדברי רש"י הללו.

ב. כפי שהתבאר לעיל, נראה שמן הדין העצים אינם צריכים להיות של קודש כלל, אלא שמותר להביאם מתרומת הלשכה. ממילא מסתבר שאפילו כאשר הובאו מן הלשכה, לא נאמר בהם עניין 'חיבת הקודש'.

ג. אפילו לפי הדעה ש'חיבת הקודש' בעצים ולבונה היא מדאורייתא, בעצים שלא נתקדשו בכלי שרת אינה אלא מדרבנן.[19] אמנם לגבי הפרה עצמה נאמר עניין חיבת הקודש אע"פ שאין בה כלי שרת, כי היא כעין עבודה.[20] מכל מקום לגבי העצים מסתבר שחכמים גזרו כך רק על אלו שעתידים לעלות למזבח ואף להתקדש בכלי שרת (דהיינו הקורדום לשיפוי הגזירין, או המחתה לגחלים שייווצרו מהם),[21] ולא גזרו על עצים שלא מיועדים למזבח כלל ולא עתידים להגיע לכלי שרת.[22]

ד. ראיה לדבר מדברי התוספות על שיטת רבי שמעון (מנחות קא ע"ב) שאין טומאת אוכלין באוכל האסור בהנאה ('אוכל שאי אתה יכול להאכילו לאחרים'), אלא אם כן הייתה לו שעת הכושר לאכילה לפני שנאסר בהנאה. התוספות[23] כותבים שגם לדעת רבי שמעון יש טומאה בעולה ואימורים, אע"פ שהם אסורים בהנאה ולא הייתה להם שעת הכושר, והטעם הוא ש'אכילת מזבח שמה אכילה', והרי זה כעין 'אוכל שאתה יכול להאכילו'. והנה, בפרה אדומה מצאנו שר"ש (במנחות שם) נזקק לסברת 'שעת הכושר' כדי להחשיבה כאוכל (שהיא ראויה לפדותה אפילו לאחר שנשחטה על גבי מערכתה), ומכאן ששרפתה במערכה איננה בגדר 'אכילת מזבח'.[24] עוד הוכיחו התוספות שם שסברת 'חיבת הקודש' אינה מספיקה לר"ש להחשיב את מה שאסור בהנאה כמותר בהנאה.[25] מצירוף הדברים מתברר שלדעת ר"ש עצי המערכה בפרה, גם אם הם קדושים, אינם מטמאים טומאת אוכלין, כי אין בהם לא אכילת מזבח ולא שעת הכושר (שהרי

19. תוס', מנחות קא ע"א ד"ה אע"ג.
20. תוס', ב"ק עז ע"א ד"ה פרה, הראשון, וראה שם ד"ה פרה, השני, שהסתפקו אם זה מדאורייתא או מדרבנן, והדבר תלוי בפירוש הסוגיה במנחות קב ע"ב, ואכמ"ל.
21. עי"ש בתוס'.
22. ויש לציין גם לשיטת הראב"ד בפירושו לספרא בחוקותי פרשתא ד, ה, שעצים מתקדשים קדושת הגוף רק אם נחתכו בגודל אמה על אמה, כמקום המערכה במזבח הנחושת.
23. תוס', מנחות שם ד"ה פיגל במנחה וחולין פא ע"א ד"ה עולה.
24. באחרונים דנו בשאלה אם הפרה נחשבת 'אכילת מזבח' לעניין מחשבת פיגול, עיין פ"ד מ"ג ובר"ש, דבר אברהם ח"ב סי' ו אותיות ט-יא וחזו"א, פרה סי' ח סק"כ. ויש לציין שהתוס' בחולין ומנחות הנ"ל הם מבית מדרשו של הר"ש.
25. תוס' מוכיחים זאת מהדין שמנחה שהתפגלה ולא הייתה לה שעה"כ אין לה טו"א לדעת ר"ש, כמבואר בגמרא שם, אע"פ שבשעה שהתקדשה בכלי הייתה ראויה להקרבה ויש בה 'חיבת הקודש' (ומכל מקום אין זו 'שעת הכושר' לאכילת מזבח עד שתיקמץ, ואז כבר התפגלה, ראה בקרן אורה שם). כיו"ב הוכיחו תוס' בב"ק עז ע"א ד"ה פרה, הראשון, מהצורך של ר"ש לסברת 'שעת הכושר' כדי לנמק את טומאת האוכלין בפרה אדומה, אע"פ שגם בה יש חיבת הקודש, כנ"ל.

בחזרה לעמוד התוכן

מעולם לא היו ראויים לאכילה, ולפני שהתקדשו, או אחרי שייפדו, בוודאי אינם מקבלים טומאה, שכן אז אין בהם 'חיבת הקודש' כלל).

ומרבי שמעון נשמע גם לדעת חכמים: רבי שמעון[26] מונה את איסורי ההנאה שבהם לדעתו אין טומאת אוכלין, וטורח[27] להוציא מכללם את הפרה האדומה, שמקבלת טומאת אוכלין כי הייתה לה שעת הכושר לאכילה, ואילו עצי מערכתה לא הוזכרו ברשימה זו. משמע שבהם אין לו כל מחלוקת עם חכמים, מפני שגם הם מודים שאין בהם טומאת אוכלין, ולא משום איסור ההנאה שבהם, שלדעתם אינו מעלה ואינו מוריד, אלא שבכלל לא שייכת בהם טומאת אוכלין.

ה. יש לצרף לעניין זה כמה שיטות ראשונים מקלות בדין 'חיבת הקודש' בכלל, או בעצים ובפרה אדומה בפרט:

1. כאמור, לדעת התוספות עצים שלא נתקדשו בכלי שרת, 'חיבת הקודש' בהם היא רק מדרבנן. מצטרפת לזה שיטת הרמב"ם שכל עניין 'חיבת הקודש' הוא מדרבנן.[28] ושיטת רש"י ש'חיבת הקודש' בעצים ולבונה היא מדרבנן.[29] ושיטת תוס' במנחות (כא ע"א ד"ה יצאו) שאמנם הריבוי לטומאת העצים הוא מדאורייתא, אך דווקא לדעת רבי, הסובר שהם כקרבן ואין להם פדיון, ובדבר שיש לו פדיון אין 'חיבת הקודש' מדאורייתא.

2. שיטת הרמב"ם[30] שפרה אדומה אינה נטמאת טומאת אוכלין, אלא אם כן חישבו עליה לאכילה, ו'חיבת הקודש' לא מועילה לטמאה כשאינה מיועדת לאכילה.[31] אם כן, גם בעצי מערכתה אין טומאת אוכלין כלל, שהרי אינם מיועדים לאכילה. וראה גם את לשון הרמב"ם[32] שמנה את איסורי ההנאה שמיטמאים טומאת אוכלין (דלא כר' שמעון) ובהם 'בשר פרה אדומה', ואת העצים לא הזכיר.

3. שיטת התוספות בחגיגה[33] שטומאת העצים היא דווקא כשהוכשרו במים.

מכל הטעמים הללו נראה בבירור שבעצי המערכה בפרה אין טומאת אוכלין משום 'חיבת הקודש'. ומכל מקום עדיף שלא לשוטפם, כדי להרוויח את שיטת התוספות בחגיגה.

מטעם אחר היה מקום לומר שהעצים יקבלו טומאת אוכלין, משום ש'סופם לטמא טומאה חמורה' כשיהפכו לאפר ויהיה דינם כאפר הפרה המטמא. אולם מצאנו שדין 'סופו לטמא טומאה חמורה' אינו מועיל להפוך את מה שאינו אוכל לאוכל,[34] שהרי נבלת

26. בתוספתא עוקצין פ"ג הי"ב, שהובאה למקוטעין במנחות קא.
27. בתוספתא פרה פ"ז ה"ט.
28. רמב"ם, הל' טומאת אוכלין פ"י הי"ז, והל' איסורי מזבח פ"ו ה"ח; וראה שערי היכל זבחים מערכה קז.
29. עי' רש"י, זבחים מו ע"ב ד"ה לפסולא, אך עיין שערי היכל שם, הערה 15.
30. רמב"ם, הל' טומאת אוכלין פ"ג ה"ג.
31. דיון בזה במראה כהן, זבחים קה ע"ב ובמקדש דוד, קדשים סי' לז, א.
32. רמב"ם, הל' טו"א פ"א הכ"ה.
33. תוס', חגיגה כג ע"ב ד"ה והא.
34. תוס', ב"ק עז ע"א ד"ה פרה, השני.

בחזרה לעמוד התוכן

עוף טהור אינה מטמאת טומאת אוכלין בלא מחשבה,[35] וכן דעת רבנן דרבי מאיר על שעיר המשתלח, שמפני שהוא חי אינו אוכל, ואין בו דין 'סופו ליטמא טומאה חמורה'.[36]

סיכום

ניתן להביא את העצים מתרומת הלשכה ('חזון איש'), אולם מסתבר שאין זו חובה. כמו כן אין צורך להקפיד שהעצים לא יהיו משומשים ומתולעים כפי שמקפידים בעצי המערכה במזבח ('תוספות אחרות'). גם כאשר הביאו את העצים מתרומת הלשכה, מסתבר שאינם מקבלים טומאה מחמת 'חיבת הקדש'. מכל מקום, עדיף שלא לשטוף אותם במים, כדי שטהרתם תהיה בטוחה יותר.

סידור המערכה נעשה עוד לפני הגעת הכהן והפרה להר המשחה. אמנם יש מפרשים שנראה מדבריהם שסידור המערכה נעשה אחרי הגעתם, ופירשו שאז חולקים את המערכה לשניים ומעמידים את הפרה בתווך, אולם פירוש זה למשנה אינו מתיישב יפה בפשט המשנה והתוספתא.

35. טהרות פ"א מ"א.
36. עי' זבחים קה ע"א ורש"י ד"ה אמרי במערבא ושערי היכל שם מערכה רעה.

בחזרה לעמוד התוכן